

MEZI NEJBLIŽŠÍMI

Pozoruje, jak si na zácloně hraje vítr se světlem a stínem. Připomíná to vlny. A tak se octl na břehu letního moře. Nyní je jinde. Nevrátil by se tam ani kvůli deseti pohlazením, přestože po pohlazení toužil stále. Odešel do hor, aby byl blíž nebi. Když odpočíval v půlce strmého kopce, tu si uvědomil, že nezná jméno brouka, který leze vedle něho po kameni. Na druhé straně ovšem věděl, že jako je neznámý brouk sám na kameni, on je sám na světě. Přesto se rozhodl vrátit ke své ženě. Netušil, kde přesně teď bydlí. Vyšel stovky schodů a minul desítky dveří, než se znovu setkali. Seděli u stolu. Nabídla mu kompot. V kuchyňce byl cítit plyn. Nebo chceš čaj? Na všechno stále příkyvuje. Dokonce to vypadá, jako kdyby se za každým slovem ukláněl. Připadá si ponížěn. Ještě chvíli bych tu zůstal. Ne, ne, už je pozdě. Musím jít na mejdan. Jestli chceš, půjč si dítě. Odkulhá ke dveřím. Napadlo ho, že odchází, protože na mejdanu je veseleji. Trpce se zasmál. Nevěděl, nemá-li ji aspoň doprovodit k tramvaji. Ne. Jedu autem.

Pak navštívil svého starého otce. Ten nikdy nic neříká, nikdy se na nic neptá. Nevyžene ho, akorát stále mlčí. Je to dávno, co u něj byl naposled. Chce jej rozveselit, ale otec se nesměje. Taková atmosféra tu ostatně byla vždycky. Velice si na ni potrpíme. Nevím, co chci, a přijdu za ním. Neřekl, že bych měl něco dělat; stačí, že si to třeba myslí. Dívá se jinam. Neposlouchá, ale stejně ho moje úvahy ruší. Ovšem já ty myšlenky nemůžu zastavit. Tolik se toho chystám udělat. Kupříkladu jsem

začal malovat vánoční obraz. Bude se jmenovat Narození. Přistupuji k němu nezvykle. Chvilími ani nevěřím, že ho maluju já sám. A kdo teda drží štětec v ruce? Konečně se na něco zeptal. Není mi dobře. Co si zase, Stáníčku, vymejšíš? Nevím, co mi je. Říkám si, že to třeba brzy skončí. Nic nemá smysl. Tímto způsobem neuvažuj. Musím. Musíš se vzchopit. Cokoliv by pro něj otec udělal, jenomže on je neustále vyděšený. Co se mu v tý jeho hlavě asi děje za pochody?

Těž s bratrem si nerozumí. Říká mu, že tamto okrové je zbořený dům a Josef že má oči zavřené hrůzou, protože žádné dítě nechtěl. Ale bratr se tváří chladně. Asi říkám nesmysly. Určitě si o mně myslí, že ze sebe dělám blbce, abych byl zajímavěj. Sám je totiž úplně jinej. Má rád lidi, zatímco já se ani o vlastní dítě nestarám. Nechci se nějak masochisticky očerňovat; prostě taková je pravda. Všichni to vědí. Tak sladké dítě, a on se z něho neraduje. Zato ten mladší, ten by byl dobrým otcem. Hned si chlapečka všimne. Přitom je teprve půl osmé. Mohl by se klidně otočit ke zdi, pokrývku si přetáhnout přes hlavu, ale on nic takového neudělá, protože jednou za sto let jeho bratr chová v náručí své dítě. Zdá se mi dokonce, že má ze mne radost. Vystrčí z postele obě ruce. Chceš ke strejdovi do postele? Nebrání se. Já tam ale nesmím, což je celkem pochopitelný. Mně by stačilo se v bratrově pokoji usadit a už nikam nejít. Často takové nápady Jirku spíš rozčilují, ač někdy mu to připadá upřímné, a tehdy je i ochoten Standu vyprovodit. Kráčejí vedle sebe po chodníku a jeden druhého si začíná víc vážit. Přejdou křížovatku a dojdou spolu až ke škole. Odtamtud má pak namířeno každý jinam. Ještě dlouho se však otáčejí a mávají si.

Nějaký stín stoupá po protější stěně vzhůru. Je to stín letícího ptáka, anebo je to pták sám? A kdy já odlétnu z vězení? Ne, teď ne, vždyt' jsem se ještě ani pořádně nenarodil. A kdo by dokončil ten obraz? S vypětím všech sil jde do budky. Telefonuje. Zase se uvidíme. Snad to dobře dopadne. Jenomže ona je opět na odchodu. V zahrádkách, které jsou nedaleko, dělají dneska táborák. Pokaždé tam někdo hraje na kytaru. Určitě nás uslyšíš. Těším se na tebe. Nic neodpověděla. Přesto třeba prožijem hezký večer. Prý pijí víno brčkem. Jde po ulici a sešpulenými rty se pomalu nadechuje. Musí si odpočinout. Připadá mu, že všechno kolem je červené. To už je ten oheň. Přiběhneš ke mně a zeptáš se, co je?, co se stalo?, já jsem měla strach. Řeknu, že se nic nestalo, že jsem se trochu poranil. Někak blbě se mi dechává. Ale neboj se, včas jsem utek. Hlavně že jsem na ulici. Jenomže se mu motá hlava. Stíny kolem něho létají sem a tam. Jeden se zastavil. Nemohu tomu věřit. Takže ty jsi mi opravdu šla naproti? To je dobře. Trochu jsem nejspíš zabloudil. Kde je ta zahrádka? Tamhle. Neotočil se. Byl menší a menší. Držel se jí. Nakonec se zastavil. Zůstal klečet u jejích nohou. Bylo to nepřijemné.

Bílý pokoj je skoro prázdný. Vypadáš, jako bys byl jinde. Venku u moře svítí sluníčko nebo prší. Podzimní mlha ho doprovází na cestě do hor. Chtěla by si s ním povídat. Konečně jsem pochopila, co je v umění nejdůležitější. Nyní mám ten mimořádný zážitek stále. Pamatuješ, jak jsi mi o něm povídal? Leží v zasněžené krajině a slina mu pomalu stéká po bradě na polštář. Je to velká slza. Měl ji pod okem, když ho tehdy bratr vyprovázel. Došli až za křižovatku. Dneska je ovšem křižovatka úplně

jinde. Ty bílé stěny nemocničního pokoje jsou prý věčnost, kterou našel již na zemi. Tak se tím tolik netrapme.

Jirka sedí u jeho postele. Z tiše stékající sliny slyší stále dokolečka: Co když přijde? Rovněž ostatní přicházejí. Hlavy se ve dveřích otáčejí. Jsou to jen stíny, anebo někdo živý, někdo z masa a krve dojde až na bílou neohrazenou plochu? Celé hejno postupně usedlo. Jsou melancholicky schouleni. Je to nehluchá společnost. Vypadají jako na obraze. Jeden druhému šeptá: Už vlastně nežiju. Každý tohle musí vědět; jde přece o problém nás všech. Nesmějí se. Rád uvažuji s vámi. Vítr zvedl jeden stín a ten se mu něžně svezl po bradě. Slina zmizela v kapesníku. Až tam se nakonec dostala odpověď na Josefovou hrůzu v očích a na tisíce romantických vět, které jsem si vymýšlel, když jsem si chtěl nějak konkrétněji představit šťastné dny.

1975, 1992